

Velja v Ljubljani:

celo leto	K 56.—
pol leta	" 28.—
četrt leta	" 14.—
na mesec	" 5.—

Velja po pošti:

na celo leto naprej	K 60.—
na pol leta	" 30.—
na četrt leta	" 15.—
na en mesec	" 5:50

Jugoslav

Licijalna knjižnica,
Ljubljana.

Na pismenene naročbe brez
pošiljave denarja se ne
moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo
naročnino
po nakaznici.

po po-

Uredništvo je na Starem trgu št. 19.
Upravištvo je na Marijinem trgu št. 8. —
Telefon št. 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov t. dr. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Eksportne smeri naše industrije.

Pod bivšo monarhijo industrijske stroke na slovenskem ozemlju niso dosti izvažale. Izjema je bila le glede kovinske, lesne, papirniške, kemične, slamnarske veleobrtni. Druge niso prišle dosti v poštev. Z novimi državami mejami se razmerje spremeni in naloga vseh čimteljev je takoj ukreniti vse potrebno, da se zasigura obrtnim izdelkom ne le dosedanji trg, temveč da se proizvodom naše obrti pridobijo nova odjemališča.

Lesna industrija je predvsem zalagala Italijo. Pošiljal se je tja rezan les (deske in trami), oglje. Apeninski polotok pa ni samo konsument, temveč še v večji meri posredovalec in dobavitelj Orijenta. Naša obrt se mora osvoboditi italijanskih mešetarev in stopiti v direktno zvezo z bogatim Egiptom in po možnosti z zapadom (Francija, Španija). Predpogoj za to je lastno trgovsko brodovje, oz. dokler ga nimamo v zadostni meri, zagotavljanje zmernih prevoznih cen na francoskih in angleških ladijah. Nekatera podjetja, n. pr. tovarne lesenih kopit v Sevnici so že pred vojsko imela odjemalce v južni Aziji in Ameriki.

Kovinarstvo je razpečavalo izdelke na Balkanu, Rusiji, Italiji, Španiji. V agrarne, industrijsko zaostale države se je izvažalo kmetijsko orodje: krampi, sekire, kose. Na svetovnem trgu se je moglo obdržati le malo podjetnikov. Edino kranjska industrijska družba je zalagala s svojimi izdelki (palčasto in obročno železo, vsakovrstnimi žicami, pločevino, obročnim železom, elektrodi) tudi južno in jugovzhodno Azijo, Afriko in južno Ameriko. V mnogo manjši meri so eksportirale za svetovni trg akcijska družba v Beli peči in združbi na Muti in v Štoreh. Ostale tovarne so producirale za bližje odjemalce na Ogrskem, Galiciji, Bukovini. Treba bo mnogo truda, da se dosedanji trg obdrži. Mnogo je odvisno od prihodnjih trgovskih pogodb. Skrb producentov bodi, da se poiščejo novi od-

jemalci v Bulgariji, Rumuniji, Rusiji. Predilna industrija na našem ozemlju ni bila kaj razširjena. Ovirala jo je močna tuja konkurenca. Kljub vsem neprivlačnostim je pa eksportirala na Balkan in sploh Orijent. Teh trgov se bode tudi v bodoče držati, kajti na kako konkurenco z industrijskim zapadom ni misliti.

Morda se ji posreči dobiti posamezen odjemalec na Ogrskem in v Rusiji. Kaj posebnega pa pri danih razmerah ni pričakovati.

Kemična velika obrt je producirala nekaj specialnih fabrikatov in z njimi uspešno konkurirala v inozemstvu. V velikih množinah je producirala razne kisline kemična tovarna v Hrastniku in jih izvažala na zapad. Precejšen eksport v Ameriko in vzhodno Azijo je imela tudi ljubljanska tovarna za klej. Značilno je, da si kljub agrarnemu značaju slovenskih dežel nismo znali ustvariti niti ene znamenitejšje tovarne za špirit, drože in škrob. Edino večje podjetje te vrste v Račjem pri Mariboru proizvaja izključno za potrebo Slovenske štajerske in niti ta ne zadošča. To pomanjkljivost treba popraviti; odjemalcev na Balkanu ne bo manjkalo. Specialni proizvodi tovarne za minij, svinčeno belino in gladico na Koroškem se bodo mogli razpečavati po celem svetu.

Usnjarstvo in čevljarstvo je na Slovenskem zelo razširjeno, produciralo je pa večinoma za odjemalce v južnem delu bivše monarhije in le največje tovarne so eksportirale na Balkan. Mislim, da ima usnjarstvo lepo prihodnost tudi v ostalih manj industrijskih državah, Rusiji, Španiji.

Papirništvo ima v Sloveniji glavni predpogoj za glavni obstanek: množino lesa. Ta stroka spada med najbolj izvoznojoče. Izdelki večjih tovarn so se prodajali po celem svetu; največji del je šel v bližnji in daljni Orijent. Papirna industrija je zmožna znatnega povzdiga in procvita.

Slamnarska velika obrt ni eksportirala direktno iz tovarn. Pošiljala je svoje izdelke podružnicam v večjih krajih monarhije, ki so jih prilagodile modi in jih potem razposlale odje-

malcem. Blago je šlo v Nemčijo, Francijo in tudi Ameriko. Orijent je radi svojih tipičnih pokrival neznaten odjemalec.

Svetovna eksportna firma za loščene izdelke je tudi znana Westenova tovarna v Gaberju pri Celju.

S tem bi bile glasom eksportne stroke izčrpane. Znatne produkcije premoga in kovin tu ne omenjam, ker spada pravzaprav v praprodukcijo. Tudi se je glavni del premoga porabil doma, v Hrvaški in jugozapadni Ogrski. Pri tem ostane tudi v novih razmerah. Znatno bode pa izvoz srebrne, cinkove in svinčene rude oz. njih raztopin. Prodajale se bodo v nemško Avstrijo, Ogrsko, Češkoslovaško, Švico, Italijo.

Takoj po sklepu miru nas čaka velika kriza. Vzrok je enostaven. Vse države, tudi zmagovite, bodo hotele izboljšati valuto in bodo vporabile načela starih merkantilistov: Kolikor možno izvoziti, čim manj uvažati. Pri teh avspicijah ni možno računati s kako uspešno konkurenco na tujih trgih z izjemo lesne obrti, papirništva ev. tudi gradbene industrije. Veliko obrt na Slovenskem bo treba v lastnem ozemlju ščititi, da je ne zaduši tuja dozdaj po vojski ovirana nadprodukcija. Za naše razmere nam zadoštuje, da se ta preskušnja srečno prebije. Prihodnost bo pa tistega, kdor se ne bo strašil začetnega rizika. In te lastnosti se moramo še lenaučiti. Kdor se zanaša le na državno pomoč, je že v naprej izgubljen. To uči žalostni vzgled ruske, pa tudi ogrske in sploh vseh umetno kultiviranih industrij!

Slovenski delavci ob meji.

(Dopis iz Maribora.)

Gospod urednik! Članek o „Narodni Socijalni Zvezi“ sem čital z velikim veseljem in vsi zavedni slovenski delavci smo zelo veseli, da se je N. S. Z. probudila zopet k življenju, k novemu lepšemu življenju. Leta 1914 smo ustanavljali tu podružnico N. S. Z. Priglasenih je bilo nad 400 članov, kar je bilo za tiste dni zelo veliko, kajti delodajalci, vlada in vse je takrat

bilo zakleto zoper narodno zavednega delavca. Povsod so protitežirali socijalne demokrate, ki so bili priganjani Nemcev ter najhujši nemškutarji. Smelo rečem, da nam je tukaj socijalna demokracija raznarodila več Slovencev kakor pa vladni sistem. Terorizem socijalnih demokratov je bil velik. Slovenski delavec, ki se jim je zapisal, se je potujčil. Zato pa je vedno bolj rasel odpor proti nemškutarskim socijalnim organizacijam. Da se naši sociji nič niso spreobrili, kažejo jasno dogodki zadnjih mesecev, posebno pa še zadnjih dni.

Ko se je proglasila Jugoslavija, so ji nasprotovali. Organizirali so celo štrajk ter tako hoteli upropastiti našo jugoslovansko upravo. Vedno so se vozili v Gradec in na Dunaj k svojim bratcem po svete in po pomoč. Znano je, da je Dunaj in Gradec denarno podpiral rovanje zoper Jugoslavijo in organiziral štrajk.

Narodno zavedni železničarji, poštarji, uradniki in delavci smo bili, ki smo preprečili hudobne nemške nakane. Ko so videli, da se jim njihove nakane ne posrečijo so se začeli izdajati za Jugoslovane. In res mnogi smo jim šli na limance, a pri zadnji demonstraciji so pokazali svoje pravo lice, ki pa je vse drugo kot slovensko. Prav ljubeznjivo so nas vabili v svojo družbo, naj gremo skupno z njimi pozdravit ameriško misijo. Hoteli so nas pa le izrabiti in nas speljati na led.

Od nemškega delavskega sveta se je dalje časa pripravljala demonstracijski, revolucijski pohod po mestu. Delali so jako tajno, tako da nismo vedeli, kaj se pripravlja. Kot pošteni tovariši smo šli z njimi, saj smo mislili, da so tudi oni pošteni. Ko smo korakali skozi mesto proti okrajnemu glavarstvu, so se začeli ovijati s frankfurtarskimi in nemškimi trakovi in cunjami, začeli vpiti na vse pretege „Heil“ in druge klice. Izprevideli smo takoj, v kak namen so nas hoteli porabiti in zakaj so bili tako ljubeznivi. Seveda smo se odstranili iz spreveda.

VLADIMIR LEVSTIK.

18. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

»Naši so imeli pa vizito; vse dopoldne je sedel pri njih, pa tak nobel gospod je bil — kaj pravim! — grof je, resničen grof... Mlad je in lep kakor iz cukra, po prfemu diši in pravi, da še pride; gospod profesor so se mu poklanjali skoraj do tal. Rajtam, da se ženi pri gospodični!«

Kmalu potem je slonel hišnik pred vrati, sesal svojo pipo in premišljal Maričkino vest. Na koncu Gorenjske ulice se je užgala prva svetilka; toliko da je spoznal v somraku trgovca Brenčurja, gospodarja sosednje hiše, ki ga je dobrodušno opilil po rami ter vprašal:

»Nu, kaj bo novega, Tine?«

»O, dosti,« je zagodel Martin prevzetno. »Grofa smo imeli v hiši, pa še kakšnega! Ves dan je sedel pri gospodu, in bratovščino sta pila, če se ne motim. Dejal je, da pride jutri spet, ker se misli ženiti z našo frajlo. Gospod se kar na glavo postavlja od veselja, in prav imajo, saj je hudo pripraven fant.«

Brenčur je komaj dočakal ure, ob kateri je hodil k »Zelenemu prešičku«; ves zaripel je planil med goste:

»Ali veste novico, gospoda! K mojemu sosedu, k Pohlínu, se je pripeljal grof, pravi grof, če ni kar vojvoda, vrag ga potuhtaj! Z dvema paroma konj

se je prifural, v fraku in cilindru; še zdaj sedi tam in šampanjke pokajo, da se cedi po stopnicah. Pravijo, da snubi Pohlino hčer!«

Gostje so sprejeli novico z vsesplošnim »Aaa!« ki je v naši beljši družbi predpisani vzklík začudenja; nato so odreeneli za svojimi četrtinkami, lepeč z očmi na obrazu gospoda Brenčurja, kar je takisto sprejeto v obred. Toda Brenčur ni povedal ničesar več; mogočno je sedel na svoje mesto, čuteč, da je postal junak večera, ter se udeležil proste debate, ki je završela od vseh strani. Šega zahteva, da vprašajo prinašavca novice za vsako stvar najmanj desetkrat po vrsti; vrli trgovec je odgovarjal, kakor bi povedal vsakpot nekaj novega, mežikal tu in se muzal tam, češ, to bi zijali, če bi smel reči vse, kar vem! Navzoči kupci, odvetniki, uradniki in ostala elita naših pivcev so padli po humanistu in njegovem grofu s požrešnostjo gladnih volkov: saj je znano, da polni dupline »Zelenega prešička« večer za večerom le skupna želja, zvedeti, kaj je novega in prežvečiti, kar se je zgodilo čez dan; rebuljica, klobasice, pa mečice in druge okrogline natakarike Minke so le priboljški k tej duševni gostiji. Razbrzdane kombinacije, zoper katere je moral snoči naš dični Smučiklas povzdigniti svoj glas, so oživele iznova, četudi je vsak priznaval, da je težko pogoditi pravo. Recimo, da ne gre baš za vseučilišče in je Pohlín nedolžen, kar se tiče klerikalnih spletk; toda nekaj mora imeti na vesti: kako bi se drugače drznil počenjati stvari, ki jih svet ne ve

in ne pozna? Z eno besedo, njegova grofovska istorija se je zdela gospodom skrajno sumljiva; nihče ni povedal na glas, da zato, ker so naši ljudje hudo zavidni posvetne časti in odlike. Grof, ki se pripelje v hišo z dvema paroma vrancev — bogve kako je prišlo na dan, da so bili natanko vranci, ne belci! — je vsekakor velika živina; mari ne premore mesto dovolj vrednejših takega obiska? Sleherni se je čutil zapostavljenega ter se v duhu primerjal s Pohlínom, koliko boljše bi mu pristojalo kriviti hrbet pred visokim gospodom. In takšen fevdalec, ki se zaliva s sektom, ne da bi bil prej cvička pijan, ter govori skozi nos in spi pri kneginjah, bi se ženil s Pohlínovo tutko? Nihče ni hotel pritrditi Brenčurju v tej reči; ali kaj je bilo potem resnica? Z nestrpnostjo so čakali profesorja, kdaj se pojavi sam in prežene dvojke oblake; toda ni ga bilo, kakor bi jim hotel nagajal. Ura je udarila enajst; Smučiklasov stol je bil tudi še prazen. Marsikdo se je napil od srčne bolečine; povsem hladan in trezen je ostal samo profesor Bilban, ki je filozofsko srebral svoje vino ter pokal vržinko za vržinko, ironično zmrdevaje z brkatim licem in zamišljaje nov, globokoumen odloemek svojega »Življenja stenice«. Dozdevno protislovje med Pohlínovim revolucijskim izbruhom in njegovim občevarjem z aristokrati je bil opredelil že v prvem hipu kot »ineksistenten problem«.

(Dalje.)

Ko so prišli pred okrajno glavarstvo, so zatuli svojo „Wacht am Rhein“, ki je v Nemčiji že prepovedana, ker se tam bojijo Francozov in so postali nekoliko previdnejši, le naši Nemci so ostali stari suroveži. Kričali so: kje so nemške zastave! Videli smo, kako so pomagali hajlati pri cellem pohodu skoz gosposko ulico do rotovža delavci iz delavnice, organizirani pri slovenskih socijalnih demokratih.

Druhal je poskušala razorožiti stražo in vdreti na magistrat. Padlo je več strelav iz množice proti straži. Vojaštvo je odgovorilo s strelom in nastala je grozna zmešnjava. Prej tako bojevit druhal se je spustila v divji beg. Trgali so se plašči in nemški trakovi.

Nemški ali bolje rečeno nemškutarski sodrugi zastrupljajo revne delavce. Zato pa pozivljamo vlado, naj poskrbi za to, da se taki hujšaki, ki divje agitirajo za nemško Avstrijo, odstranijo, da ne bodo še nadalje okuževali okolice. Narodna Socijalna Zveza pa naj takoj oživi svojo podružnico v Mariboru. To je nujna potreba. Slovenski delavci se ne damo več za nos voditi socijem ter se izrabljati proti naši državi Jugoslaviji. Našim nemškutarskim socijem je toliko za dobrobit slovenskega delavca, kot za lanski sneg, njim gre za nemške interese.

Svoje razredne interese bomo uveljavili že sami zavedni slovenski delavci. — Ne potrebujemo več nemških jerebov in če imajo tudi leskeče socijalno-demokratske suk-njice. Vodstvo Narodno Socijalne Zveze pa nujno prosimo, naj ne trati dragocenega časa s tem, da sedaj ustanavlja podružnice v Ljubljani in predmestjih ter po Kranjskem temveč sem na mejo pohitite na Štajersko in Koroško. Nujno potrebne so podružnice N. S. Z. v Mariboru, Guštanju, Prevaljih, Črni itd. Tu čaka N. S. Z. veliko, nujno in — zelo hvaležno delo.

Slovensko delavstvo, uslužbenstvo in uradništvo — saj smo vsi proletarci — združimo se v veliko organizacijo Narodno Socijalno Zveze, ki se bo borila za koristi slovenskega proletarstva. Združimo se v N. S. Z. ter sami zastopajmo svoje interese.

Jugoslavija.

Ameriška misija v Mariboru.

Maribor, 7. februvarja. (Lj. k. u.) Včeraj dopoldne je prispela v Maribor komisija, obstoječa iz enega nadporočnika ameriške misije v Belgradu in okrajnega glavarja v Ljubljani dr.

Senekoviča kot vodje vseh prehranjevalnih zavodov v Sloveniji, da prouči prehranjevalno stanje v Mariboru in okolici. Sprejela sta komisijo vodja mariborskega okrajnega glavarstva dr. Lajnsi in vladni komisar dr. Pfeifer.

Nemške laži.

Ljubljana, 7. februvarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad je objavil po parlamentarni korespondenci posneto vest, glasom katere je izročil koroški poslanec Nagele državnemu tajniku za zunanje stvari dr. Bauerju protest proti Jugoslovanom, ki so baje aretirali in internirali vse nemške železniške uradnike in strojevodje v Spodnjem Dravogradu. — Z ozirom na goreni protest izjavlja štajersko obmejno poveljstvo uradno, da v območju tega poveljstva ni bil še nihče aretiran, interniran ali izgnan zaradi tega, ker se je priznal za Nemea ali izrekel za Nemško Avstrijo.

Boji na Štajerskem.

Položaj neizpremenjen.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča 8. t. m. dopoldne iz uradnega vira: Položaj na naših severnih mejah na Štajerskem je neizpremenjen. Cmurjek je v naših rokah in so vesti, da so ga zavzeli Nemci, neresnične.

Ameriška komisija na Koroškem.

Komisija v Apačah.

Apače, 5. svečana 1919.

Danes popoldne je šla tu skozi (Miklavc-Galicija-Borovlje) ameriška komisija. Zbralo se je, vključno temu, da je prišla popolnoma nenadoma in da se je izvedelo o prihodu še le, ko je šla že iz Galicije proti nam, dosti ljudi, ki so Amerikance navdušeno pozdravili in na tozadevno vprašanje enoglasno povedali, da hočemo Jugoslavijo. Šolski vodja Josip Jekl je povedal, kako je bil leta 1914 brez povišanja zaprt. Pozneje da je bil vtaknjen v vojaško službo. Moral je zapustiti otročice in ženo in v njegovo hišo je bil poslan mlad, čil in zdrav nemškutarski učitelj sameškega stanu. Pri vojakih je bil označen s „p. u.“ in kot tak tako mučen, da je izgubil popolnoma zdravje. Gosp. Jekl je kot predsednik „Slov. čebel. društva za Koroško“ povabil gospode, da pokusijo koroško strd, kateremu vabilu so se gospode radi odzvali. Mala gostoljubnost v višini 820 m jih je očividno razveselila. Ponovno so to izražali in se zahvaljevali. Gosp. Jekl pa jim je pri odhodu povedal, da koroškim Slovincem pod Nemci ali z Nemci ni mogoče živeti, ker ti so barbari.

pošiljalo avstrijskemu cesarju na Dunaj. Ako pa bi kdo ugovarjal, da so to gledališče postavili Nemci, in da smo jim ga vzeli — pokažimo na vse one kulturne zavode, ki smo jih zidali mi in so jih nam vzeli oni in videli bode, da je poslednja krivica manjša od prve. Mi pa stojimo na tem, da se ni nikomur zgodila krivica, pač pa se je zgodila pravica njim, ki so bili prevarani in okradeni. Zato smo s ponosom stopili v ta hram.

Danes je za slovensko gledališče zgodovinski dan. Naša mlada dramatična umetnost si je priborila drugo nemško trdnjavo v beli Ljubljani. In če se ozremo okrog, moramo priznati, da je bila ta trdnjava vredna tega malega boja, kolikor ga je bilo treba, da smo si jo osvojili. V nasprotju z odurno zunanostjo je notranost tega gledališča naravnost presenetljivo prijetna in zdi se mi, da čitam na vseh vaših obrazih to neprislusno priznanje. Zato sem tem bolj občutil, kako opravičena je bila naša misel, da je treba to gledališče odpreti slovenski dramatični umetnosti. Znano nam je, kako se je to zgodilo: javnost ga je zahtevala, javnost ga je osvojila, in zato ima javnost danes pravico, da se raduje v njem.

Slovenska dramatična umetnost je bila pred pol stoletjem ubogo ne-

Opozorilo se je gospode tudi na daleč, na severu se nahajajočo etnografsko mejo.

Nemške farbarije o Koroški.

Celovec, 7. febr. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča službeno: Samoodločba je do danes v 62 občinah spornega ozemlja skoraj končana. Uspeh je tale: Število upravičenih volilcev znaša 74.447. Vseh oddanih glasov je 61.899. Od teh se je v prilog Nemški Avstriji odločilo 61.491, to je 85 odstotkov, v prilog kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev pa 360. Praznih glasovnic je bilo 58. — (Op. Lj. k. u.: Račun se nikakor ne ujema!)

Pod italijanskim jarmom.

Zapiranje naših ljudi v Dalmaciji.

Split, 8. februvarja. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča iz Visa: Tukaj so pričeli Italijani zadnjih deset dni izganjati neljube osebe. Mesto morajo zapustiti poštni upravitelj Franjo Bonačić, pristaniški kapitan Mikasovič, slikar prof. Marinovič in akademik David Bonačić.

Izkrcavanje orožja in municije.

Split, 8. februvarja. (Lj. k. u.) „Jadran“ javlja, da izkrcavajo Italijani v Starem gradu na otoku Hvaru številne oddelke topništva in velike zaloge municije. Prebivalstvo je zelo razburjeno.

Kopičenje vojaštva in vojnega materijala v Dalmaciji. — Nova nasilstva in aretacije.

Šibenik, 7. februvarja. (Lj. k. u.) Dalmatinski tisk. urad poroča: Semkaj je prispelo zopet mnogo italijanske vojske. Štejemo okoli 4000 mož, 30 ladijskih topov, 10 oklopnih avtomobilov in več vagonov ročnih bomb. — Poverjenik poglavarstva Budini je pozval Marka Stojiča in ga vprašal, ali hočejo Jugoslovani v Šibeniku še nadalje izdajati svoj list. Stojič mu je to potrdil. Čez dva dni je prišlo v hrvatsko tiskarno italijansko poverjenišvo z dvema častnikoma in 12 karabinerji in proglasilo tiskarno za rekvirirano. — V Primoštenu je bil dne 4. februvarja zaradi politične propagande aretiran učitelj Ante Jurni, oče štirih otrok.

Mirovna konferenca.

Jugoslovansko-italijanski spor pride na vrsto v nekaj dneh.

Berlin, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: „Rotterdamische Courant“ javlja iz Pariza, da so dela mirovnega posveta veliko bolj napredovala, kakor se splošno misli. Najvažnejše zadeve in sicer

zahteve Italije ter zahteve Francoske glede levega renskega brega bodo rešene bržkone še pred plenarnimi sejami mirovnega posveta. Pri zaupnih pogovorih Lloyd Georgeja, Clemenceauja, Wilsona in Salandra se je več doseglo, kakor bi bilo to mogoče pri plenarnih sejah. V nekoliko dneh se lahko pričakuje ureditev nasprotstev med Jugoslavijo in Italijo. O vprašanju zvez narodov bodo razpravljali še pred odpotovanjem Wilsona in Lloyd Georgeja. Obenem bodo tudi sklepali o temeljih zveze narodov.

Požun mora biti češki.

Pariz, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Zastopnik čehoslovaške države na mirovnem posvetu, dr. Daneš je v svojem ekspezuju v odseku z velikim poudarkom zahteval, da mora Požun pripadati Čehoslovaški republiki. Posest Požuna ni potrebna samo iz trgovskega stališča, temveč zahtevajo Čehoslovaki to mesto tudi iz zgodovinsko pravnih razlogov, ker je Požun bilo glavno mesto stare slovanske države.

Strožji pogoji za premirje.

Ženeva, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskov. urad poroča: Najvišji zavezniški vojni svet bo, kakor poroča „Matin“ poostil pogoje za obnovo premirja z Nemčijo, ki poteče dne 17. februvarja, in sicer na korist Poljske. Skrajni čas je, piše „Matin“, odgovoriti na govore Heiffericha in Broksdorffa, ki izzivajo zaveznike. V nekoliko urah se bodo prepričali, kako napačne so vesti, da se je mišljenje entente izpreverilo tudi le deloma na korist osrednjih držav.

Delo v komisijah.

Pariz, 6. februvarja. (Ljub. k. u.) Reuterjev urad poroča po Dun. k. u., da se bo po odhodu Lloyd Georgeja 8. t. m. in predsednika Wilsona 13. t. m. pričela doba naporenega dela v komisijah mirovnega posveta. Visoka britska oseba je izjavila, da bode mir sredi poletja sklenjen.

Srbske odškodninske zahteve.

Pariz, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: „Journal“ javlja, da bo Srbija zahtevala 8 milijard frankov odškodnine za razdejane vrednote povodom invazije osrednjih držav.

Zveza narodov.

Pariz, 7. febr. (Lj. k. u.) Agence Havas javlja: Komisija za zvezo narodov je v četrtkovni seji sprejela v prvem branju več členov predlaganega načrta. Dosegel se je provizorni sporazum glede enega najvažnejših vprašanj, namreč glede praktičnega delovanja zveze narodov. Zastopniki Poljske, Grške, Romunske in Čehoslovaške prisostvujejo posvetovanjem. Komisija za mednarodno varstveno zakonodaj-

Govor, ki ga nisem govoril ob otvoritvi dramskega gledališča dne 6. svečana 1919.

Slavno občinstvo!

Ker se nihče iz poklicanih ne oglasi, da bi izpregovoril k pomembnemu dogodku, ko smo se prvič zbrali v drugem slovenskem gledališču v Ljubljani, dovolite, da kot človek iz občinstva v našem imenu pozdravim ta večer s tisto prisrčno radostjo in navdušenjem, ki ga čutimo v tem trenutku mi vsi. Zdi se mi to tem bolj potrebno, ker bi se mogoče naš molk na drugem mestu razlagal kot izraz tihega očitanja, češ da nismo prišli po vsej pravici v ta novi dom. Toda v naših srcih takega očitanja ni in zato s polnim glasom povdarjamo, da smo prišli sem kot popolnoma upravičeni dediči svojega lastnega posestva. Mi vemo dobro, kako se je ta hiša zidala, vemo, da ji je položil temelj oni zavod, ki je s slovenskim denarjem gradil nemška kulturna in nekulturna podjetja v Ljubljani, in streho je postavil „cesarski dar“ 10.000 K, ki je bil plačan baje iz lastnega žepa. Mi torej vemo, da je bilo to gledališče plačano z našim denarjem, z onim, ki ga je naše ljudstvo znosilo v „Kranjsko hranilnico“ in z onim, ki ga je

bogljeno dete, ki ni imelo v Ljubljani svojega pristrejšja. Ko so Čehi l. 1868. polagali temelj svojemu nar. gledališču, je bila slov. dram. umetnost še brezprava v svoji domovini. In vendar je takrat, (l. 1868.) tedanji tajnik „Dram. društva“ Fr. Levstik zaklical, da je dramatična umetnost cilj vsake kulture, da se v nji kažejo velika dela velikih narodov. Odločno je zahteval, da se otvorijo vrata dež. gledališča naši domači umetnosti. Toda zaman. Naša mlada umetnost je bila beraški otrok, ki leži pred bogatinovo hišo. Visoke nemške dame so se zgražale ob misli, da bi Slovenci sedeli v njihovih ložah. Komaj enkrat na teden se je dovolilo slovenskim igralcem igrati kako slovensko igr. Razmere so bile take, da se je naša „Talijska“ preiselila v „Citralnico“. In ko je tam vzrasla v brhko devico, dobila je vstop v dež. gledališče (1892), kjer je kmalu uspešno tekmovala z nemško siarko. Nemki pa je bilo neprijetno prebivati pod eno streho s pri-tepenko, ki po njenih mislih ni imela smisla za kulturo. Zato si je iskala novega stanovanja in ker je našla v Ljubljani in na Dunaju še dovolj starih kavalirjev, so ji z našim denarjem postavili to hišo. Našel se je hlapec dunajske gospode, ki je vrgel kmalu na to našo Talijsko iz njene lastne hiše,

kar je zavistna Nemka z veseljem pozdravila. Toda pršel je čas, ko je narod zapodil hlapca z njegovimi gospodi vred, vrnil je Talijski njen dom in — takrat je zatrepetala tudi nemška Muzica v svetem strahu. En sam napad in njena trdnjava je padla. Tako je moral slovenski narod priboriti že drugi dom svoji razširjajoči se umetnosti. Priboril si je prvič in drugič pravico nastopiti v svoji lastni hiši — kajti oboje je bilo zidano za njegov denar.

Mi pa moramo dokazati, da ne znamo samo pridobivati trdnjav, ampak da znamo iz političnih zavodov in nemških kabaretov delati, ustvarjati domove umetnosti. Prepričan sem, da bo slov. drama tu prebivala le prehodno dobo in da bo tekom polstoletja stala v Ljubljani večja ponosna stavba z napisom: Slovenska drama.

In sedaj se mi zdi potrebno, da vsem tem, ki so se borili za razvoj naše dramatične umetnosti, vsem njenim prvim bojevnikom in vsem, ki so za njo živeli, trpeli in delali, da vsem tem, in tudi pa onemu občinstvu, ki se je vedno zavedalo, kekega pomena je za vsak narod njegova dram. umetnost, zakličemo: Slava.

Dr. I. L.

stvo delavcev je nadaljevala, razmotrivati načrt, da se imenuje permanentna mednarodna komisija za varstveno zakonodajstvo delavcev. Posvećovala se je glede števila zastopnikov vlad, delodajalcev in delavskih organizacij. Komisija se je izrekla za to, da se pripuste ženske.

Pariz, 7. februarja. (Ljub. k. u.) Reuterjev urad poroča: Sinoči je bila v hotelu „Grillenu“ seja komisij za zvezo narodov. Kot člani komisije so bili navzoči: kot zastopnik Čehoslovaške republike dr. Kramar, za Grško Venizelos, za Poljsko Dmowski in kot zastopnik Rumunske Diemanti. Odsek je začasno odobril nekatere nadaljne člene načrta. S tem so dosegli sporazum o gotovih zelo važnih vprašanjih, ki se tičejo resničnega delovanja zveze narodov. Približno polovica načrta je s tem dovršena. Imenovali so generalno tajništvo, sestoječe iz Clusela, lorda Percija in Stephensona.

Za svobodo morja.

Amsterdam, 7. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča „Morning Post“, da so Wilson in ameriški zastopniki formulirali načrt glede svobode morja. Elaborat, ki ga bodo predložili mirovni konferenci, vsebuje nastopne točke: 1. Noben narod ne sme imeti tako močnega brodogradništva, da more sam izvrševati kontrolo na morju. 2. Vojni običaji se ne smejo med vojno spremeniti. 3. Vsak narod, bodisi vojskujoč se, bodisi nevtralen, je odgovoren za izpolnjevanje pomorskih običajev med vojno. 4. Pojem „prepovedano blago“ se mora v miru natančno določiti. Nobena nevtralna država ne sme vkrcati prepovedanega blaga in nobena ladja ne sme poizkusiti, predreti blokado. 5. Uporabo podmornic se mora omejiti ali še bolje prepovedati.

Hrvatska izvedeniška komisija.

Curih, 8. febr. (Lj. k. u.) Hrvatska izvedeniška komisija za pariško mirovno konferenco je dospela včeraj v Curih in je po kratkem odmoru nadaljevala svoje potovanje v Pariz. S komisijo potuje tudi član jugoslovanskega komiteja dr. Gmajner.

Čehi so v jugoslovansko-italijanskem sporu nevtralni.

Dunaj, 8. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški korespondenčni urad poroča: „Neue Freie Presse“ prinaša razgovor s predsednikom Masarykom o stališču čehoslovaške republike napram jugoslovanskim in italijanskim sporom. Masaryk je izjavil popolnoma nevtralnost, da je čehoslovaška republika že dalje časa v prijateljskih odnosih z Jugoslavo, z Italijo pa je imela ves čas vojne tesne stike. Italijani podpirajo naša stremjenja ter so za vojne oborožili čehoslovaško armado v Italiji. Radi teh okoliščin moramo biti popolnoma nevtralni.

Političen pregled.

Ameriška študijska komisija na Dunaju. Dunaj, 8. februarja. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: „Neue Freie Presse“ piše danes, da je ameriški mornariški oddelek, obstoječ iz 6 častnikov in 9 podčastnikov, došel na Dunaj, da bo sodeloval pri delih ameriške študijske komisije.

Masarykova zahvala. Ljubljana, 6. febr. Ljubljanski korespondenčni urad poroča: Predsednik Čehoslovaške republike, dr. Masaryk, prosi za objavo nastopnih vrst: Obdržel sem pri svém návratu tolik dopisů že při návalu neodkladných prací mně není možno všě, pisatelům odpovědět a zvlášť poděkovati. Prosim tudíž, abyste laškově přijali toto me dikuvzdání. V Praze, 7. února 1919. President T. G. Masaryk.

Boljševiki — morilci na debelo. Amsterdam, 8. februarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Glasom tujkajšnjega lista poroča „Times“ iz Helsinkforsa: Ruske velike kneze so usmrtili dne 28. januarja na dvorišču jetnišnice v Deljabinsku, predmestju Petrograda. Z velikimi knezi vred je bilo ustreljenih še 172 ljudi, in sicer 144 moških in 28 žensk, ki so jih

boljševiki dolžili, da so bili člani takozvane angleško-francoske organizacije. Vsi veliki knezi so umrli dostojanstveno. Veliki knez Nikolaj Mihajlovič je bil tako bolan in vsled gladi tako oslabiljen, da so ga morali na nosilnici prinesiti na dvorišče. V tej legi so ga tudi ustrelili. Usmrtitev je izvršil oddelek mornarjev in Kitajcev v prisotnosti članov izredne komisije za boj zoper protirevolucijo.

Nemško izsiljevanje. Ljubljana, 8. febr. (Lj. k. u.) Uradno se objavlja: Deželna vlada je dovolila za prevoz posebnega vlaka srbskega Rdečega križa iz Buchsa v Jugoslavijo pet vagonov premoga, ker se je Nemška Avstrija sicer branila, dopustiti prevoz vlaka preko njenega ozemlja. Razen tega je deželna vlada dovolila osem vagonov premoga za prevoz srbskih vojni ujetnikov in bolnikov, čakajočih na transport iz Hatzleinsdorfa in Turkersdorfa.

Pogajanja za spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo. Berlin, 8. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Kakor javlja „Berliner Tageblatt“ iz Weimarja, bo v ponedeljek ali v torek državna vlada naprosila narodno skupščino, da se pooblasti za pogajanja glede spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo. Profesor Hartmann se je zvečer odpeljal na Dunaj, da se udeleži priprav za narodno skupščino na Dunaju. 19. ali 20. t. m. se vrne zopet v Weimar v spremstvu članov dunajske vlade. Pogajanja glede spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo se bodo nato takoj pričela.

Dopisi.

Bled. Iz laškega vjetništva je pobegnil Tonček Petercel iz znane narodne rodbine Petercelove na Bledu. Po skoraj štiritredenski doživljajev polni pehoji iz jugoslovanskega taborišča v trdnjavi Veroni, se mu je posrečilo, da se je zglasil ob demarkacijski črti pri srbski posadki. Njegov brat Franc se nahaja ta čas kot srbski častnik pri štabu armade v Ljubljani.

Kranj. Z ozirom na dopis v št. 31. z dne 2. t. m. se opravičuje okrajni glavar g. Schitnik in nam piše med drugim sledeče: Ni res da sem jaz dijak kranjske gimnazije iz same požrtvovalnosti in da ugonobim bodočnost štirih mladeničev, ovadil oz. denunciral zaradi srbofilstva in vodil sodnijsko preiskavo; res pa je, da je policijsko ravnanje v Ljubljani, ki je za zadevo izvedelo iz dijaških in profesorskih krogov, z dopisom z dne 28. julija 1914 št. 605/1/pers. okrajnemu glavarstvu v Kranju imenovalo štiri osumljene dijake kranjske gimnazije in zahtevalo nadaljne poizvedbe. Naloga glavarstva je bila na to, zaslusivši priče, zadevo vsestransko razjasniti. (?) Vsi nadaljni ukrepi, so bili pridržani policijski in sodni oblasti.

Konjice. Prišel sem po opravih v Konjice. Šel sem čez Glavni trg, in čul sem skoro samo blaženo nemščino. „Habe die Ehre“ in „Grüss Gott“ so mi doneli na ušesa tako, da sem si mislil da hodim po kakem trgu nemške Avstrije. Slovenskih napisov skoro nič — z izjemo onih, ki so jih že pred preobratom imeli — uradi brez napisov n. pr. pošta, okrajno glavarstvo, občinski urad itd. Nemškutarski gostilničarji, trgovci in obrtniki so sicer sneli prejšnje švabske napise, a nadomestili jih do danes niso s slovenskimi. Povedalo se mi je, da niti eden teh zagrizencev ob priliki manifestacije, hi je baje krasno uspela, ni okrasil svojih poslopj z zastavami, dasiravno so jim bile ponudene. In v prostore teh janičarjev zahaja baje še vedno semterje slovenska inteligenca iz Konjic in okolice. No, kdo bi naj potem kmetu okoličanu zameril ali v zlo štel, če poseča tudi on, kar sem se na lastne oči prepričal, te nemčurske lokale. Čul sem tudi, kako je gostilničar s končnico — itsch nekemu gostu pravil: „es ist noch nicht ausgeschlossen, dass es anders kommen wird“. Kaj je s tem mislil, ugame lahko vsak razsoden človek. Konjičani, Slovenci! Kar Vas je zavednih, proč z Vašo le-

targijo. Pokažite Vašim sotržanom, ki itak razumejo vsi naš mili slovenski jezik, da Vam je isti nad vse, zavedajte se svobodne Jugoslavije in širite idejo te svobode tudi med Vaše okoličane. Sramota za Vas bi bila, da bi se nemškutarstvo v toliki meri šopirilo še dalje v Vašem krasnem trgu — poslužujte se izključno slovenske govorice z vsakomur, to Vam bo v čast, Jugoslaviji pa v zadoščenje!

V Žrečah pri Konjicah ima tamkajšnji gostilničar in lastnik mline, neki Gründner Aleksander, še vedno nemški napis na mlinu itd. Pozivljamo g. župana Kračuna iz Zreč, da stori takoj potrebne korake, da zgine v kratkem ta napis in z njim vied lahko tudi Aleksander sam, ako so mu tla v Jugoslaviji prevroča.

Celovec. Na Mestnem trgu v Celovcu je znana gostilna „pri Konjičku“ (zum Rössl) kamor zahajajo največ vojaki in okoliški kmetje, tako da se ondi ob semanjih dneh, ob četrtkih ali praznikih slovensko govori, kakor bi sedel v kaki gorenjski gostilni. Ljudstvo temraje tja zahaja, ker so ljudje prijazni, okoliški Slovenci, je postrežba dobra in poceni. Zraven gostilniške sobe je majhna posebna soba, v katero hodi dan na dan okoli 30 uradnikov raznih denarnih in drugih zavodov. Ondi dobiš kosilo za K 2-40 v mesečnem naročilu ne da bi te silili piti, in gostilničar le zato oddaja tem gostom tako ugodno hrano, ker hodijo k njemu okoliški kmetje, od katerih dobiva živila. Toda kakor so kmetje mirni in strpni, tako germansko nestrpni so zgoraj imenovani, v posebno sobo zahajajoči gospodi, ki pravzaprav, po uslugi kmetov in naklonjenosti iz okolice došlega gostilničarja tako poceni in povrh še brez pijače žive. Ti gospodje so imeli več let v svoji sredi mirnega Slovence, učitelja K., kateremu je nedavno vlada službo odpovedala, njegovi sogostje pa so mu pisali, da mora „Konjička“ zapustiti, ker Slovence nočejo med seboj. Tako je drzen nemški uradnik ondi, kjer je v veljavi: od slovenskega gostilničarja za beraške denarje ogromne porcije vživati ga ni sram, — zraven ponižnega Slovence sedeti se pa sramuje. Mi smo ta lokalni dogodek zato opisali, da se spozna značaj tiste zagrizene inteligence, ki je nestrpnosti proti Slovincem največ kriva, kajti, kaj bi delala razna nemška podjetja brez slovenskega odjemalca in kako bi živel nemški uradnik ali učitelj brez slovenske strpnosti? Zato je resnično, da mora priti in pride čas, ko se bo Slovenec zbudil, svojo moč spoznal in se bodo nemški gospodje še radi slovensko učili, samo — ako jih bo hotel kdo poslušati.

Zelltweg. (Nemška Avstrija.) Tudi mi slovenski premogokopi v Nemški Avstriji čitamo vaš časopis „Jugoslavija“, ki nam zelo ugaja. Zato vam sporočamo o žalostnem dogodku, ki smo ga morali doživeti v Špilju. Pomislite, slovenski premogarji, ki se trudimo po 800 m pod zemljo za svoj kruh, smo šli k svojim staršem, bratom in sestram v Jugoslavijo, da si nakupimo in preskrbimo nekaj potrebnega živeža, pa pridemo do Špilja, kjer so nam vzeli vse! Upamo, da Vam je znano, koliko Slovencev je raztresenih po nemških deželah, ker se do sedaj nismo mogli preživeti doma, ker je slovenska industrija premalo razvita. Zato ni prav, da se vzamejo Slovencu na meji živila, katere je šel kupit v domovino. Tudi mi si želimo enkrat vživat veselje v svoji svobodni domovini, ko bo imela dovolj dela in stanovanj tudi za nas.

Drobne vesti.

Ogrski ministrski svet je sprejel načrt zakona o strogih kaznih za navijalce cen. — Glasom Dunajskega korep. urada poroča „Narod“, da se namerava v prihodnjih dneh preosnovati češka politična visoka šola, ki bo v bodoče najbrže obstajala iz šestih oddelkov, od katerih bo eden namenjen diplomaciji, drugi pa žurnalistiki. — V prvi seji nemške narodne skupščine so izvolili poslanca dr. Da-

vida (socijalnega demokrata) s 374 od 399 glasov za predsednika narodne skupščine. — V Liverpoolu, Glasgowu, Manchesteru in Birminghamu stavka nad 800.000 delavcev različnih skupin. Ker se boje revolucionarnega gibanja, so v teh mestih pomnožili posadko. — V petek se je pripeljala z večernim vlakom v Maribor francoska misija, major Montegu in en kapetan. — Za tajnika naše mirovne delegacije je bil imenovan Ivan Bogumil Vošnjak. — V Sevilji (Španija) je izbruhnila generalna stavka, katere se udeležujejo delavci električne centrale, plinarnice in nameščenci cestne železnice. Na cestni železnici opravljajo vojaki službo.

Dnevne vesti.

Današnja številka obsega 6 strani.

Velezanimivo predavanje ima danes zvečer ob osmih v „Mestnem domu“ srbski podpolkovnik-zdravnik dr. Subotić. Projektiral bo tudi zanimive slike iz svetovne vojne, zgodovine srbskih čet in jugoslovanskih legionarjev na solunski fronti. Sinočnje predavanje g. podpolkovnika je bilo zelo zanimivo. Projektiranim slikam je sledilo občinstvo z napeto pozornostjo, se zgrajalo nad avstrijskimi in bolgarskimi zverstvi ter občudovalo srbsko armado v njenih naporih do končne zmage. Predavanja so se udeležili tudi visoki srbski oficirji.

Pogreb Ivana Štefeta, ki je moral umreti v najlepši dobi kot žrtev Šusteršičeve protinarodne politike, se je vršil včeraj popoldne ob neznatni udeležbi pogrebcev. Pred hišo žalosti se je nabralo precej radovednih Ljubljančanov, ki so bili tako nedostojni, da so v prisotnosti Štefetove soproge poleg mrtvaške krste zabavljali na pokojno žrtev. Ivan Štefe je vključil svoji politični zmoti, v katero ga je zapeljal Šusteršič, zaslužil drugačen pogreb. Koliko je on delal za svojo stranko, koliko se trudil, da se je povzpela do svoje moči in vendar — nehvalečnost je pač plačilo politike! Navsezadnje pa je bil eden najboljših slovenskih častnikarjev, član stanu, ki ga „napredni“ in sedaj svobodni Slovenci ne razumejo ceniti. Greh se sovraži, ne pa — grešnik!

Obisk regenta Aleksandra Ljubljani. Ko se bo regent Aleksander vračal iz Pariza, obišče tudi Ljubljano in Zagreb. V Zagrebu se že delajo velikanske priprave, da sprejmejo regenta dostojno. A v Ljubljani? Ko bi se šlo za to, da se pozdravi kakega gnilega habsburškega trinoga, bi bila že davno vsa Ljubljana alarmirana, ker se pa gre za to, da se sprejme prvi vladar svobodne in ujedinjene Jugoslavije, Aleksander Karagjorgjevič, ta simbol naše svobode in ujedinjenja, se nihče ne zmeni nič! Železna metla, kje si?

Iz šolske službe. Višji šolski svet v Ljubljani je odstavil Avgusta Achitscha, nadučitelja pri Sv. Marjeti na Dravskem polju.

Službo strokovnega tajnika razpisuje „Slovenska kmetijska družba“ v Ljubljani. Prošnje do 1. marca t. l.

Razpis natečaja. Poštno in brzojavno ravnanje SHS za slovensko ozemlje vabi s tem poštene narodne trdke, da se za sedaj potegujejo za sledeča dela: a) kovaška dela, popraviljanje in izdelovanje vozov; b) kolarska dela; c) izdelovanje pečatnikov; d) urarska dela, popraviljanje stenskih ur; e) sedlarska dela, popraviljanje torb za pismonoše. K točki a in b omenjamo, da se more potegovati za vsa taka dela tudi ena sama trdka. — Natančnejša pojasnila se dobivajo v uradnih urah od 9. zjutraj do 1. popoldne in od 4. do 6. zvečer pri poštenu in brzojavnem ravnanstvu v Ljubljani in sicer referentu za ekonomske zadeve poštne komisariju dr. Janžekoviču.

Obmejna glavarstva na Štajerskem opozarjamo v prid javnemu redu in narodni strpnosti, da ostreje pazijo — po zato določenih organih — na policijsko uro v krčmah. So večinoma nemškutarske same po sebi, vino in zavestni izživalci in hujšaki

povzročajo narodnostne prepire, ki nam le škodujejo in nezavedne ljudi razburjajo in zavajajo v napačne nazore o sedanjem prevratu. Torej ob osmih zvečer Peter ali Pavel iz krčme — domov; marsikaj razburjivega bo izostalo.

Okrajno glavarstvo nekje na severni meji bo moralo zaupne, takozvane rezervatne akte in poročila zlasti osebne zadeve imeti bolj pod ključem. Sedaj se navadno čez par dni razve, kdo je poročel to in ono. S tem se povzroča mnogo razporov. Zaupniki — ako naj poročajo čisto resnico brez ozira na osebe — morajo biti varni pred preganjanjem in maščevanjem. Samo hvaliti in vse dosedanje osebe vedno le priporočati ni koristno narodni probuji, niti pri najboljši volji vselej mogoče. Tudi nekaterim gospodom orožnikom kaže osvežiti pojem uradne tajnosti. Sicer gre vse vprek križem — navzdol.

Dr. Mlekuž, o katerem smo pred nekaj dnevi poročali, še vedno sedi na toplem stolčku pri tukajšnjem policijskem ravnateljstvu. Imenovani policijski uradnik ima poleg narodnih grehov še to slabost, da slovenščine ni zmožen ne v govoru, ne v pisavi. Kako naj občuje tak človek s strankami, kako naj dopisuje z uradi, kako rešuje vloge? Saj imamo vendar dovolj svojih ljudi, ti morajo imeti prednost pred tujcem, ne pa tujci pred domačini. Pri drju. Mlekužu je samo ime slovensko, drugega pa prav nič!

V Dramskem gledišču so še vedno nemški napisi, čeprav se je preselila vanj slovenska Talija. V garderobi in v okrepčevalnici so še vedno Nemci, čeprav imamo za te posle tudi svoje ljudi. Malo več narodne zavednosti ne bi škodovalo voditeljem slovenske dramatike!

Trgovska korespondenca s Trstom. Vlada je naznanila trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da bo, kakor obvešča italijanska vlada v Trstu, odslej dana možnost, trgovsko korespondenco s tržaškimi tvrdkami pošiljati redno dvakrat na teden v Trst. In sicer ima biti korespondenca pisana po možnosti v italijanskem, francoskem ali angleškem, izjemoma eventualno tudi nemškem jeziku. Pisma morajo biti frankirana. Pisma zbira trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani in sicer jih v vrečicah, zapečatenih z uradnim pečatom, pošilja na postajo italijanskemu kurirju Dunaj—Trst, kateri počuje redno vsake tri dni skozi Ljubljano. Prvo pošiljatev prevzame italijanski kapitan Segre, kateri se ustavi v ta namen 10. ali 11. t. m. v Ljubljani. Dalje javlja italijanska vlada, da naj oni interesenti, predvsem trgovci, kateri želijo osebno potovati v Trst, do 10. ali 11. t. m. preko zbornice istemu gospodu dostavijo dokumente in sicer naj navedejo namen potovanja in koliko časa hočejo biti v Trstu in naj prilože fotografijo.

Na zagrebški univerzi se sprejemajo dijaki samo še prve dni tega tedna.

Prvi jugoslovanski sokolski zlet se bo vršil najbrž že letos na Vidov dan v Belgradu. Te dni je bila v Zagrebu konferenca hrvatskih in srbskih sokolskih društev, katere so se udeležili tudi zastopniki iz Slovenije ter Bosne in Hercegovine. Sklenili so likvidacijo sedanjih organizacij in ustanovitev skupnega Sokolstva v državi SHS. V Zagrebu bo izhajal tudi „Sokolski glasnik Srba, Hrvata i Slovenaca“. Prva številka se že tiska. Narčuje se pri: Tošo Janjanin, Šenoina ulica 17.

Pomanjkanje poštnega uradništva v Bosni. Ker je v Bosni in Hercegovini nad 60% tujih poštinih uradnikov, ki se dan za dnevom izseljujejo, preti nevarnost, da se poštni promet skoraj popolnoma ustavi.

Vsi aktivni učitelji (učiteljice), ki so nastavljeni na javnih ljudskih in meščanskih šolah v goriških šolskih okrajih, nadalje upokojeni učitelji, ki so v imenovanem ozemlju služili na javnih ljudskih in meščanskih šolah, končno vdove učiteljev, ki so tamkaj služili, naj predložijo Višjemu šolskemu svetu prijave, da se jim bo mogla nakazati plača, oz. draginjska doklada.

Prijava mora vsebovati vse potrebne podatke in priloge. Natančneje je razvidno iz Poziva Višjega šolskega sveta št. 1784.

Predujmi na državne podpore. V Ljubljani stanujejo stranke, ki se jim je napravilo na mestnem magistratu ljubljanskem prošnje za nadaljno prejemanje državnih prispevkov za preživljanje, američanskih podpor ali naklonitev za invalide in sorce invalidnih, padlih, umrlih in pogrešanih vojakov, se zglasijo lahko pri uradniku, ki jim je spisal prošnjo, radi predujma, če je njihova prehrana radi začasne ustavitve podpore ogrožena. Nakazilo, ki ga dobe pri mestnem magistratu, naj dajo potrditi pri davčni administraciji, Breg št. 6, II. nadstropje, na levo, vrata št. 1, potem gredo pa lahko k finančni deželni blagajni, kjer se jim bo predujme izplačalo.

V splošno kmetijski tečaj na kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel. na Stajerskem se sprejme še 8 invalidov iz Stajerske. Ta tečaj ima pomen zlasti za tiste, ki hočejo prevzeti kmetije, pa imajo o kmetijstvu že z doma izvestne pojme. Stroške zanje plača komisija za preskrbo vračajočih se vojakov. Prijaviti se je treba najpозneje do dne 20. t. m. pri ravnateljstvu kmetijske šole ob juž. žel. Pismenim prijavam naj priloži prilože nastopne izkaze: o invalidnosti kot bivši vojaki in o sedanjem zdravstvenem stanju, o premoženjskih in družinskih razmerah, o domovinski pristojnosti, o poklicu pred vojno in o splošni izobrazbi.

Tečaj za strojepis in stenografijo za invalide. Na ljubljanski lrgovski šoli se lahko takoj prične tečaj za strojepis. Če se prihlasi 11 ali manj invalidov, bi se lahko vsak invalid na dan vadi po dve uri; če se jih oglasi več, bi se pouk vršil v skupinah. Predpogoj za sprejem je, da zna invalid dobro brati in pisati, pravilno prepisovati in pisati, ako se mu narekuje. Vsak prihlasenec bi moral napraviti sprejemni izpit. Sprejeli se bodo le taki, ki se bodo zavezali, da bodo pouk redno obiskovali. Obiskovalci strojepisnega tečaja bi lahko obiskovali na I. državni gimnaziji tečaj za slovensko stenografijo. Na teden bi se poučevala stenografija tri ure. Učne pripomočke preskrbi komisija za preskrbo vračajočih se vojakov. Obiskovalci dobe po I K priboljška na dan. V prijavah naj bodo točno navedeni, rojstno in krstno ime, rojstni kraj in leto, domovinska občina, prejšnji poklic, predizobrazba, hibe, morebitni bodoči poklic. Prijave naj se tekom prihodnjih dni skupno pošljejo na poverjenišvo za socialno skrb.

Izzivanje zagrizenega Nemca. V Samassovi tovarni, ki je sedaj last neke slovenske banke, je uslužben še vedno zagrizen nemški uradnik Dammerberger, ki išče vedno priložnosti izzivati slovenske vajence z nedostojnimi nemškimi psovki; a to mu ne zadostuje! V sredo 5. t. m. je pri razdeljevanju kruha pretepaval vajence z njim. Imajo še vedno Nemci v slov. službah tako oblast nad slov. ljudstvom, ko je vendar dovolj tako zmognih slov. uradnikov, kot je Nemec Dammerberger!

Za begunce. Išče se begunska družina vajena obdelovanja vinogradov. Pogoji so jako dobri. Sprejme se tudi takoj služkinja za domači posel z mesečno plačo 40—50 kron. Potni stroški se povrnejo. Natančnejša pojasnila daje „Posredovalni urad za begunce SHS v Ljubljani, Dunajska cesta 38.“

Štacija za malarijo. V deželni bolnici ljubljanski, paviljon št. 2, se je otvorila štacija za malarijo, kamor se težki slučajji sprejemajo v zavodno oskrbo. Za lahke bolnike pa je upejljana brezplačna ambulatorna ordinacija, kjer se bo vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne vršila tudi preiskava krvi za osebe, ki so bile za malarijo bolne. Onim, ki so bili med svetovno vojno na vzhodnih bojiščih, zlasti v Aziji, je obenem dana priložnost, da si dajo od časa do časa tukaj preiskati kožo radi drugih tropičnih bolezn.

Prevzemanje klavne živine. V torek, dne 11. 2. 1919 je prevzemanje klavne živine v Ljubljani na Zelenem

hribu poleg Dolenjskega kolodvora. Posestniki z okolice, ki hočejo oddati živino, naj jo priženejo ta dan na Zelen hrib. Prevzemanje se začne ob 9. dopoldne.

Skrb za denar odpade, če imate življensko polico ljudskega zavarovanja brez zdravniške pregledbe. Pojasnila in prospekte daje radevolje ustmeno ali pismeno zavarovalna zadruga „Croatia“ v Zagrebu, ki ima za Slovenijo glavno zastopstvo v Ljubljani, Stari trg št. 11.

Par vrstic glede podržavljenja javnih kinopodjetij. Z ozirom na to, da sem z dušo in telesom deloval na polju kinematografije v prid invalidom in sirotam, vodil račune ter imel natančni vpogled v treh takih podjetjih svetujem kot strokovnjak deželni vladi SHS v Ljubljani; naj blagovoli prej ko stori nadaljne korake podržavljenja javnih kinopodjetij, sledeče: Otvori v jako, da najbolj primernih prostorih bivše nemške Filharmonije omenjeno podjetje. S tem bode zasnovano eno največjih v območju deželne vlade SHS v Ljubljani, prepričalo se bode koliko dela, truda in denarja bode isto stalo in kak rezultat bode pri bilanci? Prej pa sem tako sloboden v Jugoslaviji, da vprašam sl. skupno deželno vlado, če je isti kaj znano, zakaj je stara avstro-ogrška vlada opustila namero podržavljenja omenjenih podjetij. Ker pa sem prepričan, da ne ve, sem pripravljen dokazati, da se isti skup z Dunajem, Pešto, Zagrebom itd. kjer so res podjetja, ki se rentirajo, ne bi izplačali. To pa vsled tega, ker bi morala vzdržavati stotine manjših podjetij, od kojih komaj po eden živi. Torej danes se gre samo za območje dež. vlade v Ljubljani. Naj blagovoli vzeti ista v roke davčni zapisnik, koliko davka plača edino podjetje v glavnem mestu Kranjske, to je kino Ideal, katero je brez konkurence. S tem se bode prepričalo, da stopa napačno pot. Pripomnim, kot se izraža Nemec: „Das Unternehmen ist lebensfähig“, toda le v večjih mestih. Če pa deželna vlada misli podržaviti vsa podjetja, naj se temeljito premisli, ker s tem bi ne pomagala invalidskemu fondu, temveč škodila. Pa ne samo to marveč marsikateri družini poštenega podjetnika bi odvzela zadnji košček črne kruha od ust. Zakon napraviti je lahko, toda posledice. Prejšnja avstrijska vlada, katera je delala z nami kruto, je to namero opustila, kljub temu, da je imela razvidno lepši položaj kot ga ima območje dež. vlade v Ljubljani s temi par kinopodjetji, katera so še v zibelki. Bodite gg. poverjeniki uverjeni, da bi bilo bolje vsakemu omenjenih podjetij po njih prometu oz. dohodkih primerno število invalidov določiti v popolno oskrbo. Ali pa določiti za vsakega primerno mesečno vsoto s kojo bode živel sam sebe, ne da bi mu bilo potreba nadlegovati po ulici občinstva. Le na ta način se bodo podjetja množila ter vsled konkurence nudila občinstvu z najboljšimi filmi ter lepimi prostori do stojno in poučno zabavo. Pri tem bode rastel davek, podjetniki in njih družine ostanejo pri svojem kruhu in naši invalidi bodo dosmrtno preskrbljeni, ne da ima vlada SHS z njimi kaj dela ali stroškov. — Nikolaj Ogrič, kinooperater.

Društvene vesti.

Slovensko zdravniško društvo je sklenilo na zadnji odborovi seji, da bo prirejalo redne znanstvene večere z demonstracijami vsak tretji četrtek v mesecu. Prvi izredni znanstveni večer bo v torek, dne 11. t. m. ob 5. uri pop. v deželni bolnici. Predaval bo g. dr. Ivan Matko: „O problemih malarije“.

Tečaj o negi in prehrani dojenčkov, ki ga priredi Akademija, se prične v torek dne 11. t. m. v realki II. nadst. od 7.—8. ure zvečer. Vpisovanje vsak dan, razen nedelj in praznikov od 11. do 12. ure v Simon Gregorčičevi knjižnici. Wolfova ul. 10. Vstopnina 20 kron se na zahtevo zniža.

Športni klub „Ilirija“. Člani S. K. „Ilirije“ se vabijo na sesanek, ki se vrši v nedeljo, 9. t. m. ob 10 uri dopoldne v restavraciji „pri Mraku“, Rimska cesta 4, Prešernova soba. Odbor.

Vrvarski mojstri v Sloveniji so sklenili ustanoviti zadrugo.

Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani vabi uradništvo Irgovine, obrti in industrije na sestanek, ki se vrši v nedeljo, dne 9. svečana t. l. v restavraciji Narodnega doma. Namen sestanka je razgovor o pred-

pripravah za občni zbor društva, predvsem pa o izboljšanju položaja uradništva, vsled tega naj nikdo ne izostane.

Slov. trg. društvo „Merkur“ v Ljubljani, opozarja vse trgovske sotrduke, ki so bili pred vojno vsaj šest mesecev člani društva in so sedaj brezposelni, da se zglase v društveni pisarni Gradišče 17/I. nadst., glede podpore.

Kulturen pregled.

Cankarjeva številka „Demokracije“ (I. let. št. 23. in 24.) je izšla „Demokracija“ je polmesečna revija narodno-socialističnih duševnih delavcev. Vsebinska Cankarjeva številka je sledeča: Ivan Cankar: Kako sem postal socialista. Ivan Cankar: Slovenci in Jugoslovani (Predavanje v lj. Mestnem domu 12. aprila 1913, radi katerega je bil Cankar obojen na teden dni zapora). Fran Albrecht: Bojovník Ivan Cankar. Štebi Alojzija: Glasnik socialne pravičnosti. Fran Erjavac: Cankar in Kačurji. Outlau: Ivan Cankar in politika. — XV. umetniška razstava. — „Demokracija“ se naroča pri upravnistvu v Ljubljani, Kolodvorska ulica 5.

Največji čehoslovaški pesnik Hviezdoslav je slavil 2. svečana t. l. sedemdesetletnico. Hviezdoslav (Pavel Orszagh) avtor lepih pesniških del, Hajnikova žena, Ežo Vikolinský, Herodes in Herodias, svetopisemski spevi itd. je slavljen slovaški literat in navdušen prijatelj čehoslovaške vzajemnosti. Danes se slovaški narod klanja svojemu pevcu ter mu želi, da bi se še dolgo veselil svobode slovaškega ljudstva, za čigar svobodo je neumorno in uspešno deloval. Tudi Slovenci mu pri tej priliki kličejo: Slava!

Gospodarstvo.

Ureditev valute. Ureditev valutenega vprašanja je nujno potrebna. Kljub temu pa se izvestni krogi z vso silo temu upirajo! Značilno je, da nima nihče pravega veselja in poguma povedati javnosti resnice, katera mora končno na dan, in sicer: V Jugoslaviji sploh nimamo danes nobene valute! Papirnati denar, ki kroži pri nas, so edino-le goljufivi bankovci, katere je na goljufiv način natiskala bivša n a s a v s t r i j s k a v l a d a in katere še vedno tiska sedanja nemška avstrijska vlada. Tega papirnatega denarja je vedno več. Varnost in jamstvo za ta denar sta pa vedno manjša, oz. sta že tako majhna, da je vrednost bankovcev skoraj tako velika, kakor vrednost dotičnega koščka papirja, na katerem je bankovec narisana. Umevno je torej, da vsakdo tudi najbolj ne-intelligenten človek uvidi, da ne reprezentira tak bankovec nobene vrednosti. Prva posledica tega je, da osebno delavci in delavski sloji sploh ne marajo več delati za te bankovce. Naravna posledica tega je, da nihče ničesar ne zasluži, da se delavski sloji izogibajo delu in da postaja revščina vedno večja. Revščina in pomanjkanje pa sta ravno pravo ognjišče za boljše življenje. Dotičnikom torej, ki se čutijo varne pri kupu svojih bankovcev, kliče mo to z vso resnostjo v spomin s pristavkom: „Če hočete rešiti sebe, rešite pred vsem nujno in takoj naše valutno vprašanje!“ Pri tem pa ne smemo prezreti, da moramo z valutnim vprašanjem vred tudi rešiti vprašanje draginje. V slučaju, da nam da naša nova država za 3 K 1 dinar, je to v resnici jako ugodno! Saj, kakor naglašamo, naša krona sploh nima vrednosti. Ako nam torej srbska država s svojim jamstvom reši vsaj eno tretjino, je to pri danih razmerah nekaj naravnost ugodnega, za kar moramo biti srbski državi zelo hvaležni. Obenem z rešitvijo tega vprašanja pa se morajo tudi posamezne cene potisniti za dve tretjini navzdol, to je: kar se je preje dobilo za 3 krone, to se ima potem dobiti za 1 dinar. V istem hipu, kakor bo to vprašanje na ta način rešeno, zamore človek pričakovati zopet veselje do dela, veselje do pridobivanja in blagostanja! Cim dalje časa pa se bo odlašala rešitev tega vprašanja, tem

dalj se bomo odvalili delu in tem težje nam bo zopet poseči po delu.

Vprašanje valute. „Pravda“ poroča, da misli vlada na teritoriju bivše Srbije zamenjati 300 kron za 100 dinarjev. Temu ugovarja omenjeni list, zahtevajoč, da se zahteva od Nemške Avstrije in Madžarske da zamenjata te bankovce za zlato.

Trivinarske znamke. Društva, trgovci in obrtniki, ki razpošiljajo cenovnike in tiskovine, jako pogrešajo trivinarskih znamk. Že davno jih ni nikjer dobiti. Rabimo jih nujno. Kdaj jih vendar že dobimo?

Zadnje vesti.

Zagrebski list očita Slovincem politične kupčije.

Zagreb, 8. febr. (Izv. por.) „Novo Vrijeme“ glasilu Lorkovičeve skupine, poroča o ko.npromisu med ljubljansko deželno vlado in belgrajskim ministrom glede števila poverjenikov. List dostavlja: Za dva resorta so torej prodali Slovenci del svojih političnih pravic. Ista slika kakor v stari Avstriji, ko so posamezne stranke glasovale za državne potrebe pod pogojem, da so dobile kakega ministra. Možno je dvojje: ali je poverjenišvo za socijalno skrbstvo potrebno ali pa ni. Ako je potrebno, se mora osnovati brez pogojev, ako ni potrebno, je treba to politično kupčijo tembolj obsojati. List odločno protestira proti metodam starega avstrijskega sistema, ker je vendar treba, da dobimo solidno državno ureditev in da se ne obnovi politična trgovina, ki bi mogla zrušiti temelje tega, kar smo komaj dosegli.

Posl. Zagorac ni v zvezi z Italijani.

Zagreb, 8. febr. (Izv. por.) Bivši poslanec Zagorac priobčuje v hrvatskih listih izjavo, v kateri odklanja obdolžitve, da ruje v sporazumu z italijanskimi oblastmi proti Jugoslaviji, da se mudi le vsled zdravja na Reki, ker mu vlačno zagrebško podnebje škoduje.

Naše vprašanje pred mirovno konferenco.

Rim, 8. febr. (Izv. por.) Italijanski listi poročajo iz Pariza, da je jugoslovanska mirovna delegacija izdelala in izročila mirovni konferenci memorandum, v katerem zahteva za novo jugoslovansko državo vse ono ozemlje, ki je naseljeno po Jugoslovanih, posebnost tudi Gorico, Trst, Istro, Reko in vse dalmatinske otoke.

Bogat plen zagrebške vojaške policije.

Zagreb, 8. febr. (Izv. por.) Na tukajšnjem državnem kolodvoru je zaplenila vojaška policija sinoči sedem vagonov naloženih z manufakturnim blagom in rižem. Vozovi so prišli z Reke in so bili namenjeni za Budimpešto. Kot vsebina je bil deklariran les. Službujočemu oficirju se je zdel en vagon sumljiv in ga je pustil odpreti. Bil je nabito poln najboljšega tekstilnega blaga. Na vrhu pa je sedel italijanski tihotapec z Reke. Isto se je ponovilo pri vseh ostalih vagonih. Vseh sedem tihotapcev so zaprli, blago pa zaplenili.

Tatvina izvoznik na Hrvatskem pred sodiščem.

Zagreb, 8. febr. (Izv. por.) V pondeljek, 10. t. m. se začne pred tukajšnjim vrhovnim sodiščem kasacijska obravnava v znani zadevi tatvine izvoznik v Hrvatskem gospodarstvom društvu proti Makarju in tovarišem. Ta afera je zbudila svoječasno veliko pozornost in je zapletenih v njo tudi par Slovencev.

Stari akti se vračajo.

Zagreb, 8. febr. (Izv. por.) Iz Budimpešte je prispel v posebnem vagonu v Zagreb arhiv bivšega hrvatskega namestništva na Dunaju, ki se je nahajal izza časa avstro-ogrske nagodbe l. 1867 v hrvatskem ministstvu v Budimpešti.

Razno.

Thomas Woodrow Wilson se je rodil 28. grudnia 1856 v Stantonu v Virginiji kot sin presbiterijanskega duhovnika in znanega govornika. Prve šolske nauke je dobil od svojega očeta. Kot 17 letni mladenič je vstopil v Davidson-College v Mechenburg-County. Od tedaj se je vedno bolj zanimal za politiko in žurnalistiko. V svojem 22. letu je napisal članek o „kabinetni vladi v Združenih državah“, katerega je priobčil „International Review“, tedaj najboljši ameriški časopis. Po končanih naukih se je nastanil kot odvetnik v Atlanti, toda brez uspeha. Čez par let je popustil odvetniško prakso in odšel zopet na Hopkinsonovo univerzo, kjer je študiral predvsem državne vede. Leta 1883. je izšlo njegovo prvo večje delo „Kongresna vlada“, ki je vzbudilo veliko zanimanje v svetu. Nato je bil izbran za profesorja na novoustanovljenem ženskem vseučilišču, kjer je predaval zgodovino in politično ekonomijo. Leta 1885. se je oženil. Čez pet let je bil imenovan za profesorja politike in pravoslovja na Princeton-vseučilišču. Po dvanajsetnem neumornem in uspešnem delu je bil izbran za vseučilišnega predsednika. Kot tak je začel nastopati v praktični politiki. Vsled njegovega političnega ugleda so ga imenovali za guvernerja države New-Jersey. Od tam je bil poklican na predsedniški stol Zedinjenih držav, odkoder je zaklical v svet: Bodi konec vojske!

Darovi.

Naše uredništvo je prejelo:

Za bojevnike na koroški fronti Josipina Čuden mesto venca na krsto umrlega sorodnika Kocuvana 50 kron. Do sedaj skupno 382 K.

Za vojne invalide: Moštvo ljublj. top. polka mesto venca na grob umrlemu praporščaku Grubišu Cirilu 60 kron.

Za Cankarjev spomenik: Franja Drnovšek, učiteljica, Globoko pri Brežicah, nabrala med učenci 32 kron. Do sedaj skupno 2273 K.

Aprovizacija.

Pojasnilo glede preskrbe mesa.

Z dobavo živine za civilno prebivalstvo, kakor tudi za vojaštvo so nastale velike težkoče. Posestniki nočejo živine oddajati, deloma z izgovorom, da je cena prenizka, deloma pa tudi za to, ker je nimajo. Od tistega časa namreč, ko se je dovolil prost promet s plemensko živino, je odšla in še gre iz slovenskih pokrajin velika množina živine na Hrvaško, zlasti na ozemlje zasedeno po Italijanih. To pa vsled tega, ker plačujejo živino drugod dražje, kot pri nas. Druge živine, kakor plemenske pa danes sploh ni in se mora plemenska živina rabiti za zakol. Z ozirom na ta položaj so v mestnih in industrijskih krajih nastale velike težkoče glede preskrbe z mesom. Delalo se bo na to, da se temu čimprej odpomore. Biti pa mora tako od strani lastnikov živine, kakor tudi od strani konzumentov malo potrpljenja in požrtvovanja.

Iz seje mestnega aprovizijskega odseka dne 7. t. m. je poročati: Ameriške moke je prevzela aprovizacija šele dva vagona. Razdeli se že prihodnji teden na karte. Moko prodaja aprovizacija za lastno ceno po 350 K za kilogram. Vsaka izkaznica dobi četrt kilograma moke. Da bo pa izkaznica honorirana s celo kilo, dobi vsaka stranka na izkaznico se po pol kilograma koruznega zdroba po 216 K in po četrt kilograma kaše ali ješprenja po 216 za kilogram. Izrecno se poudarja, da kupi stranka le tisto blago, ki ga hoče. Noben trgovec ni upravičen siliti stranke, da kupijo vse blago, ki je predpisano za izkaznico. Vendar, če stranka enkrat blago vzame, ga trgovec ni več dolžan prevzeti nazaj. — Z moko so velike težave. Prav lahko se zgodi, da zmanjka aprovizaciji v najkrajšem času bela krušna moka. Ostanke potem le še koruzna moka, iz katere je pa brez primesi pšenične ali ržene moke nemogoče peči kruh. Za slučaj, da aprovizaciji ne bo mogoče izposlovati za primesi koruzni moki potrebno množino bele krušne moke, se peka kruha ustavi. Mesto kruha razdeljuje potem aprovizacija koruzno moko. — Aprovizacija prosi urad za prebrano, da ji nakaže vsaj za obrtnike osem sodov petroleja, če ga že za ostalo prebivalstvo vsled nezadostnih zalog ni mogoče dobiti.

Vojne klobase na rmenih izkaznic C 1801 do 2400. Stranke z rmenimi izkaznicami

C prejmejo vojne klobase v pondeljek, dne 10 t. m. popoldne, pri Mühleisnu, v sledečem redu: od 2. do 3. štev. 1801 do 2000, od 3. do 4. štev. 2001 do 2200, od 4. do 5. štev. 2201 do 2400. Stranka dobi četrt kilograma klobas. Kilogram stane 4 krone. Te številke pri zadnji razdelitvi še niso dobile klobas. Ostale številke kategorije C pridejo v kratkem na vrsto.

Mast za II. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za drugi okraj na rmena nakazila za mast v pondeljek, dne 10 t. m. pri Mühleisnu. Določeni so tale red: dopoldne od 8 do 9. štev. 1 do 250, od 9 do 10. št. 251 do 500, od 10. do 11. štev. 501 do 750, popoldne od 2. do 3. štev. 751 do 1000, od 3. do 4. štev. 1001 do 1250, od 4. do 5. št. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 kron.

Mast za III. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za tretji okraj na rmena nakazila za mast v torek, dne 11. t. m. pri Mühleisnu, v tem redu: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 300, od 9. do 10. štev. 301 do 600, od 10. do 11. štev. 601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 kron.

Mast za IV. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za četrti okraj na rmena nakazila za mast v torek, dne 11. t. m. pri Mühleisnu, v tem redu: popoldne od 2. do 3. štev. 1 do 400, od 3. do 4. štev. 401 do 800, od 4. do 5. štev. 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 kron.

Mast za zamudnike. Vse cenj. stranke, ki niso prišle po mast o določenem času, jo lahko dobe na izkaznice za mast še v sredo, dne 12. t. m. dopoldne pri Mühleisnu.

Loj za zamudnike. Vse one stranke, ki niso prišle po loj o določenem času, ga lahko dobe na izkaznice za mast še v sredo, dne 12. t. m. popoldne pri Mühleisnu.

Slanina se nakazuje pri mestnem magistratu vsako sredo in soboto. Kilogram stane 22 kron.

Prodajalci moke se vabijo, da se zglašajo v sredo 12. t. m. ob 9. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

Učiteljski aprov. odbor deli v torek 11. t. m. v telovadnici I. m. deš. lj. šole na Ledini. Cena se je znižala za 9 kron.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Poslano.

Nehvaležnost je plačilo sveta. Mož, ki je s pomočjo slov. trgovstva v bivši narodno napredni stranki zlezal na odlična vodilna mesta, je začel nankrat v svojem glasilu „Slov. Narod“ udrihati po trgovstvu, je zmerja kakor kako nerazsodno maso, da se pusti mistificirati, hipnotizirati, begati, govoriti neresnico itd. Slov. trgovstvo bo že znalo izvajati konsekvence iz ljubeznivosti g. dr. T. in njegovega glasila. Zavarujem se le proti zopetnemu napadu na mojo osebo in hočem dokazati, da sem iz Belgrada poročal le resnico.

Gospod doktor, kdo Vam to veruje, da ste me napadli radi tega, ker niste hoteli pripustiti, da se moj dopis iz B. priobči brez Vašega „primernega“ odpora? Če se Vam je zdel dopis neprimeren, vrgli bi ga v koš in zadeva bi bila končana. Vsak poznavalec razmer je takoj uganil, proti komu je bil napad naperjen.

Vsako Vašo ponovno mi podtikano mistifikacijo, nepoklicanost, ali zlorabo vladnega priporočila, kar najodločneje zavračam. Vladnega priporočila sploh nikjer nisem rabil. Če se komu godi krivica, je poklican vsakdo, da brani resnico, ako gre za posameznika, družbo ali celo državo. Faktum je, da so cene blaga na Angleskem in Švici za bombažno 4—5 krat in za volneno 7—8 krat višje v frankih kakor pred vojno. Ponudeno blago italijanskih eksporterjev, kojega so ljubljanski trgovci po posredovanju vlade za ca 2 milijona naročili, ne pride prav nič cenejše, ker je 18—20 krat višje v kronah od cen pred vojno.

Če primerjate cene švicarskega in ameriškega blaga, ki se plača v frankih in se cena v kronah za več kot trikratno pomnoži, pride z zavarovalno ista cena, kakor po posredovanju vlade naročeno italijansko blago. Vprašanje pa je, če italijansko blago sploh dobimo in kdaj?

V zadnji seji gremija so bile prečitane razne švicarske ponudbe ljubljanskim trgovcem. Cene in čas dobave odgovarjajo natančno mojemu poročilu. To je torej resnica! Občinstvu naj se stvarno pojasni, ne pa mu peska v oči trositi.

* Uredništvo ne prevzema za „Poslano“ nobene odgovornosti.

Dolžnost vladnega za to pristojnega funkcionarja bi bila, da se o stvarih, če jih ne razume, posvetuje s strokovnjaki in se gre sam prepričati na lice mesta. V varstvo ugleda ljublj. manufakturne trgovine, kakor g. doktor sam trdi, da je bila ista na blizu in daleč na najboljem glasu, bi moral skrbeti kot poverjenik trgovine, da prepreči zavita in napačna poročila, ki so na škodo trgovstva in dovajajo občinstvo v zmoto.

Pritožujete se g. doktor v Sl. N. da sem Vas oblatil. Ne, tako hudoben nisem; povedal sem Vam samo bridko resnico. Zakaj niste pripustili, da se priobči moj odgovor v Sl. N? Bil je samo stvarni popravek Vaših žaljivih neresničnih očitaj, ki ste jih najbrž pri čitanju mojega dopisa, radi v mojem „Poslano“ navedenih osebnih diferenc v prvem hipu razburjenja zagrešili. Dober diplomat se ne sme razburjati in pokazati, kar mu teži srce.

Dunaj, dne 5. svečana, 1919

Franc Vokač,

trgovec in poverjenik trgovačke komore v Beogradu.

Fotografične aparate, že rabljene venenjene s poljubno optiko v vsaki velikosti se kupi. Cenjene ponudbe z natančnimi navedbami pod „Photo“ na Anončno pisarno Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/l. 333 10—8

Gostilna se sprejme v najem v Ljubljani ali v okolici. Ponudbe pod „Gostilna“. 334 10—8

Vojno posojilo ter rumunski denar kupi trgovska agentura po najvišjem kursu. Trgovska agentura, Sodna ulica št. 5/l. 340 10—6

Mala trgovska hiša v jako prometni ulici v Ljubljani se proda. Naslov pove upravnistvo. 359 5—4

Lokal za gostilno ali restavracijo v Ljubljani se išče za junij. Pismene ponudbe na Vekoslav Sojer, Hrenova ulica 17. 367 4—3

Gostilno ali restavracijo se išče v najem. Kupi se tudi majhno gostilno. — Ponudbe na upravnistvo. 371 9—2

Avstr. vojno posojilo, italijanske lire in romunski okupac. denar se kupuje od 9.—12. dop. in od 3.—6. pop. v Selenburgovi ulici št. 7 (nasproti pošte), I. nadstr., soba 12. 349 3—3

Kinoprojekcijske aparate, kakor vse predmete, spadajo v kinoprojekcijske kabine, oziroma pet kompletno opremljenih kabin kupi Ogrič Niko, Ljubljana, Mestni trg 24/l. 383 3—2

Prazne zabojne za pošto kakor tudi za železnico ima na prodaj trdka Fr. Kham, Miklošičeva cesta št. 8. Vpraša se od 11.—12. in od 2.—3. ure. 385 3—2

Išče se več in samostojen prirejevalec gornjih delov čevljev. Pismene ponudbe naj se pošlje na trdka Josip Haluzan, Križevci. 387 3—2

Inteligenten gospod mlad, se želi seznaniti z neodvisno močno in energično žensko v starosti do 40 let. Ponudbe pod „Močna in energična“ na upravnistvo. 393 3—1

Čokolada, čaj, kava, kavni nadomestek, sukanec, svila, drete, mlio, čevlji trpežni srajce, blago za moške in ženske, perilo in drugo, se ceno proda. Balkan skladišče, prvo nadstropje, levo 394 4—1

Zamenja se Langenscheidt: Italijanščina za Langenscheidt: Francoščino. Oswald Rudolf, Jesenice, Gorenjsko. 395 2—1

Otroška posteljica dobro ohranjena, z ali brez opreme, se kupi. Ponudbe pod „Posteljica“ na anončno pisarno Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 1/3. 396 3—1

Učenka boljših starišev se sprejme v krznarnico. Kje, pove upravn. 403

Vojno posojilo in italijanske lire se kupi po najvišji ceni od 9.—12. ure dop. in od 3.—6. ure pop. v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7 (naspr. pošte) I. nadstr. desno, vrata 12. V Kranju se posreduje v vili Skrem št. 66. 405 3—1

Trije mladi, inteligentni jugoslovani si žele dopisovati z mladimi, zavednimi Slovenkami. Naslov: Slo. enec, Srb, Hrvat, poštno ležeče, Piiberk, Koroško. 406 8—1

Kuharico pridno in pošteno, ki ima tudi veselje do kmetijstva, išče mlada gospa na deželi. Ponudbe z zahtevno plačo pod „Poštenost št. 23“ na upravn. 407 6 1

Mladenič, mlad in inteligenten, želi z napačno obraženo inteligentno in veselo gospodično dopisovati radi zabave. Če mogoče priklop. pismo. Pod šifro „Mladenič“.

Zbirko zanimivih povesti in novel z Gorenjskega obsega knjiga: ■ ■ ■ ■ ■

„Šopek Samotarke.“

Spisala znana povsod priljubljena ljudska pesnica in pisateljica **Manica Komanova**.

Založila in izdala

„Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.
Cena vezani knjigi K 4-60, broširani K 3-20.

Naznanilo in priporočilo.

P. n.

Ko se poslavljam iz Ljubljane, da prevzamem v Mariboru obrat hotela „MERAN“ si štejem v dolžnost izreči pristržno zahvalo vsem svojim cenj. gostom prijateljem in znancem, za ljubeznivo naklonjenost, izkazano mi v času mojega večletnega bivanja v Ljubljani.

Ker se ne morem osebno posloviti, kličem tem potom vsem svojim cenj. gostom, prijateljem in znancem pristržno v slovo: „Z Bogom“.

V Ljubljani, 29. januarja 1919.

Ivan Friedl,
restavrater „Pri južnem kolodvoru“.

P. n.

Vsem cenjenim prebivalecem Maribora in okolice vljudo naznanjam, da prevzamem s februarjem staroznani hotel in revstavrato „MERAN“.

Vodil bom to podjetje sam in se potrudil postreči svojim gostom v vsakem oziru s točno postrežbo, z najboljšo pijačo in posebno tudi z dobro kuhinjo.

V Mariboru, 1. februvarja 1919.

Ivan Friedl,
hotelir in restavrater
„hotel Meran“.

Skladišče in hlevi

se vzamejo v najem.

Pismene ponudbe pod „Prostorno“ na upravništvo „Jugoslavije“.

Alfonz Breznik

Ljubljana, Kongresni trg šteč. 15
(nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. 167 24-2

učitelj „Glasbene Matic“ in edini strok. dež. sodišča

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta 6, za frančiškansko cerkvijo. sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po sam za svoje vložitve. tako, da dobe le-ti od vsake 100 kron čistih 3 krone 25 vin. na leto „Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljšje. Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem I. 1918 nad 40 milijonov kron.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Vsakovrstne slamnike

za gospe, deklice, dečke in gospode, od priprostih do najfinejših, priporoča gospodom trgovcem in slav. občinstvu za obila naročila

Fran Cerar, tovarna slamnikov v Stobu, p. Domžale
Cene kakor temu času primerno nizke. Postrežba točna. 103 5

Kupujem suhe gobe in dobre vreče Prodajam kremo za čevlje

v kovinastih dozah, pol doze K 15—, cela doza K 28— za tucat, čevlje z lesenimi in usnjatimi podplati, tržne torbice itd. Dalje izvršno letošnje in lanske vino in razno domače žganje. 401 1

M. RANT, Kranj.

JOSIP JUG

stavl. in pohištveni pleskar in ličar v Ljubljani, Rimska cesta 16 izvršuje svoja dela še vedno s pristnim blagom.

Izvršitev točna. Cene primerne.

Stampilje
Anton Černe
graveur in izdelovatelj
kavčuk-stampilj
Ljubljana
Dvorni trg šteč. 1.

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Jugoslaviji“, ker je zelo razširjena in jo vsakdo rad čita!

Pozor! S 1. svečanom sem otvoril v Ljubljani, Sv. Petra cesta 28 svojo trgovino in delavnico, kjer bom izdeloval vse ortopedične aparate, usne noge in bandaže kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela. — Za obilno naročitev se priporoča **Gjuro Besednik**, ortopedični bandadžist. Istotam se sprejme tudi vajenec iz boljše hiše.

Priporoča se tvrdka:
JOS. PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7
ob Ljubljani.

Zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega blaga. Istotam se prodaja: Steklo za izložbene omare (belgijsko steklo) kompletne z valjčnimi zastori, mera 135×184, 63×184, 20 59×184 in eno rabljeno 90×162.

OTVORITVENO NAZNANILO!

Otvoril sem v Ljubljani na Franc Jožefovi cesti št. 3, I. nadstropje

Prvo jugoslovansko krznarnico

kjer bom izvrševal vsa v krznarsko stroko spadajoča dela, popravila, hranitev kožuhovine čez poletje itd.

Izobrazil sem se v inozemstvu pri največjih podjetjih v Berlinu, Parizu, Lipskem in upam cenjeno občinstvo zadovoljiti s solidnim in in cenim delom.

Izdelujem tudi častniške čepice po meri ter imam prave originalne znake za čepice ter prave srbske epolette, zvezde itd., ki se dobijo edinole pri meni.

LUDOVİK ROTH, krznarski mojster.

Čevlji tovarne
Peter Kozina & Ko.
iz najfinejšega ševro, boks in lakovega usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.
Trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplati po 159 9
K 85— za moške, K 73— za ženske.
Vzalogi Ljubljana Breg.

Zavod za reklamo in snaženje
Al. Matelič
Ljubljana, Kongresni trg št. 3/I.

Mast, slaninu, suho meso i salamu (Braunšvajger)

razašiljem u sve krajeve Jugoslavije u poštanskim paketima od 20 kg po dnevni cijeni.

Ia kavin nadomjestak nepakovan K 5.50 po kg.

Ia kavin nadomjestak u paketima 1/4 kg po K 6.50 po kg.

Novac unapried ili 50% kapare, ostatak uz pouzeće. Pakovanje (Sanduk) računam K 9.—, a poštarinu K 4.20. Kupci, koji lično dogju, mogu slobodno iz mjesta kao i preko granice Hrvatske svaku količino sa sobom poneti. 295 20—9

J. Gigović, tvornica suhomesnate robe i masti, Nova Gradiška, Slavonija.

Naznanilo.

**Znano prvovrstno
milo in pralni
prašek** 402 2-1

iz Jugoslovanske tvornice za milo y Spodnji Siški se dobi na drobno v špecerijaki trgovini

Janko Stupica
Sodna ulica v Ljubljani

po že razglašenih cenah. Istotam naj se naslavljajo tudi **pastna naročila**. Preskrbite se pravočasno s tem pripoznano dobrim in cenim milom, dokler je zaloga.

Preporučujemo

Srpske narodne pesme

pod redakcijom Dr. L. Popovića.

Knjiga I. Trebnik.

K 4—, poštom K 4.80.

Narudžbe i novac u napred treba slati na adresu

Knjižara Z. i V. Vasića, Zagreb
Akademički trg 8/D.

Jugoslavenske himne

Lijepa naša; Bože pravde; Naprej; Oj Slaveni za glasovir, tekst latinicom, K 6—, sa poštarinom K 6.80.

Srpska narodna himna
(Bože pravde)

za glasovir, tekst cirilicom, K 4—, sa poštarinom K 4.80.

Narudžbe i novac u napred treba slati na adresu

Knjižara Z. i V. Vasića, Zagreb
Akademički trg 8/D.